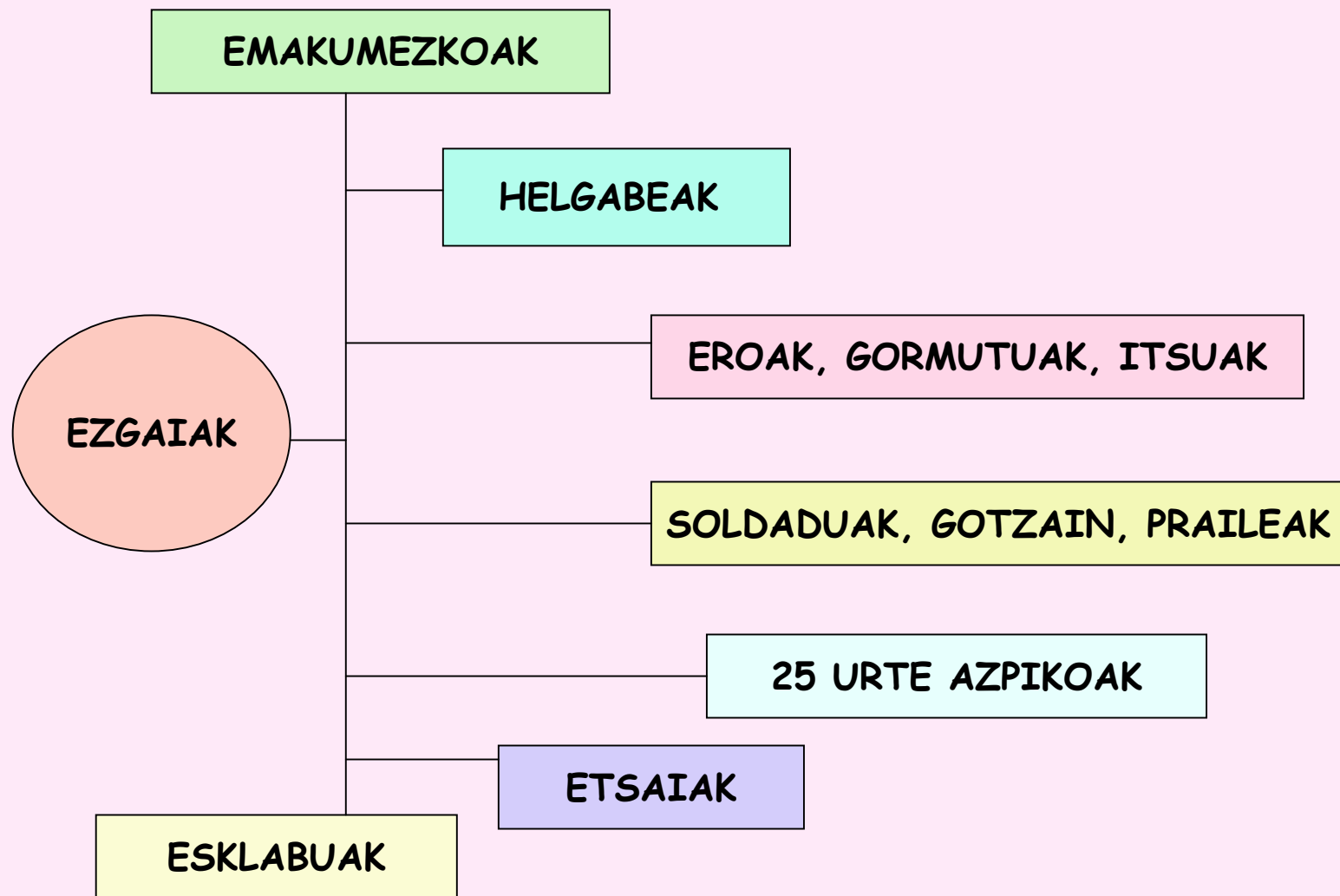

EZGAITASUNAK

PEKULIOAK

Filiusfamilias baten alde haren *paterfamilias*-ek xedatzen duen ondare kopuru konkretu bat hark administratu zezan.

PECULIUM PROFECTIONIUM
(Pekulio profektizioa)

Zaharrena eta esklabuentzako baliagarria zena ere.
Paterfamilias bere semearen alde xedatutakoa da.

PECULIUM CASTRENSE
(Pekulio kastrensea)

Semeak ejerzitoan egindako ondasunetaz
osatutako ondarea zen.

PECULIUM QUASI CASTRENSE
(Pekulio kuasikastrensea)

Inperioan (Konstatino enperadore eta gero) semeak
funtzionario-lanbidetik egindako ondarea zen.

PECULIUM ADVENTICIUM
(Pekulio adbentizioa)

Amagandik eskuratutako oinordetza-ondasunaz osatutako
ondarea da. Aitak (*paterfamilias*) usufuktu eta
administratzeko eskubidea besterik ez zituen.

PEKULIOAK

Filiusfamilias baten alde haren *paterfamilias*-ek xedatzen duen ondare kopuru konkretu bat hark administratu zezan.

PECULIUM PROFECTIONICUM
(Pekulio profektizioa)

Zaharrena eta esklabuentzako baliagarria zena ere.
Paterfamilias bere semearen alde xedatutakoa da.

PECULIUM CASTRENSE
(Pekulio kastrensea)

Semeak ejerzitoan egindako ondasunetaz
osatutako ondarea zen.

PECULIUM QUASI CASTRENSE
(Pekulio kuasikastrensea)

Inperioan (Konstatino enperadore eta gero) semeak
funtzionario-lanbidetik egindako ondarea zen.

PECULIUM ADVENTICIUM
(Pekulio adbentizioa)

Amagandik eskuratutako oinordetza-ondasunaz osatutako
ondarea da. Aitak (*paterfamilias*) usufuktu eta
administratzeko eskubidea besterik ez zituen.

***PATRIA POTESTAS* ONDARE-ONDORIOAK**

- * Gizartean gauza eta kreditu-eskubideen tituludun bakarra *paterfamilias* zen.
- * Halere semea zenbait negozio juridiko burutzeko gai zen. Aitarekiko (*paterfamilias*) ondorio negatiborik ekar ezin dietzaizkiokeen hoiëtarikoak.
- * Negozio hoien bitartez hartutakoak seme horren *paterfamilias* aberasten du eta zorzarik sortuko balitz aita horrek ez zuen erantzukizunik izango. Zorduna semea zen (zordun insolbentea, noski).

SOLUZIOAK

Actiones adiecticiae qualitatis izeneko zenbait akzio eman ziren seme zordun insolbentearen arazoa nolabait bideratu nahiean.

Actio quod iussu

Aitaren agindua (*iussum*) kausa dela

Actio exercitoria

Aitak semea bere itsasuntziaren arduradun (*exercitor*) jartzen zuenean

Actio institoria

Aitak semea bere negozio baten buruan (*institor*) jartzen zuenean.

***Actio de peculio
et in rem verso***

Aitak karguan jarri ez badu semearen pekulioak ondare-muga duen arte eta aitaren kontra semearen negozioak aberastu duen neurrian

Actio tributoria

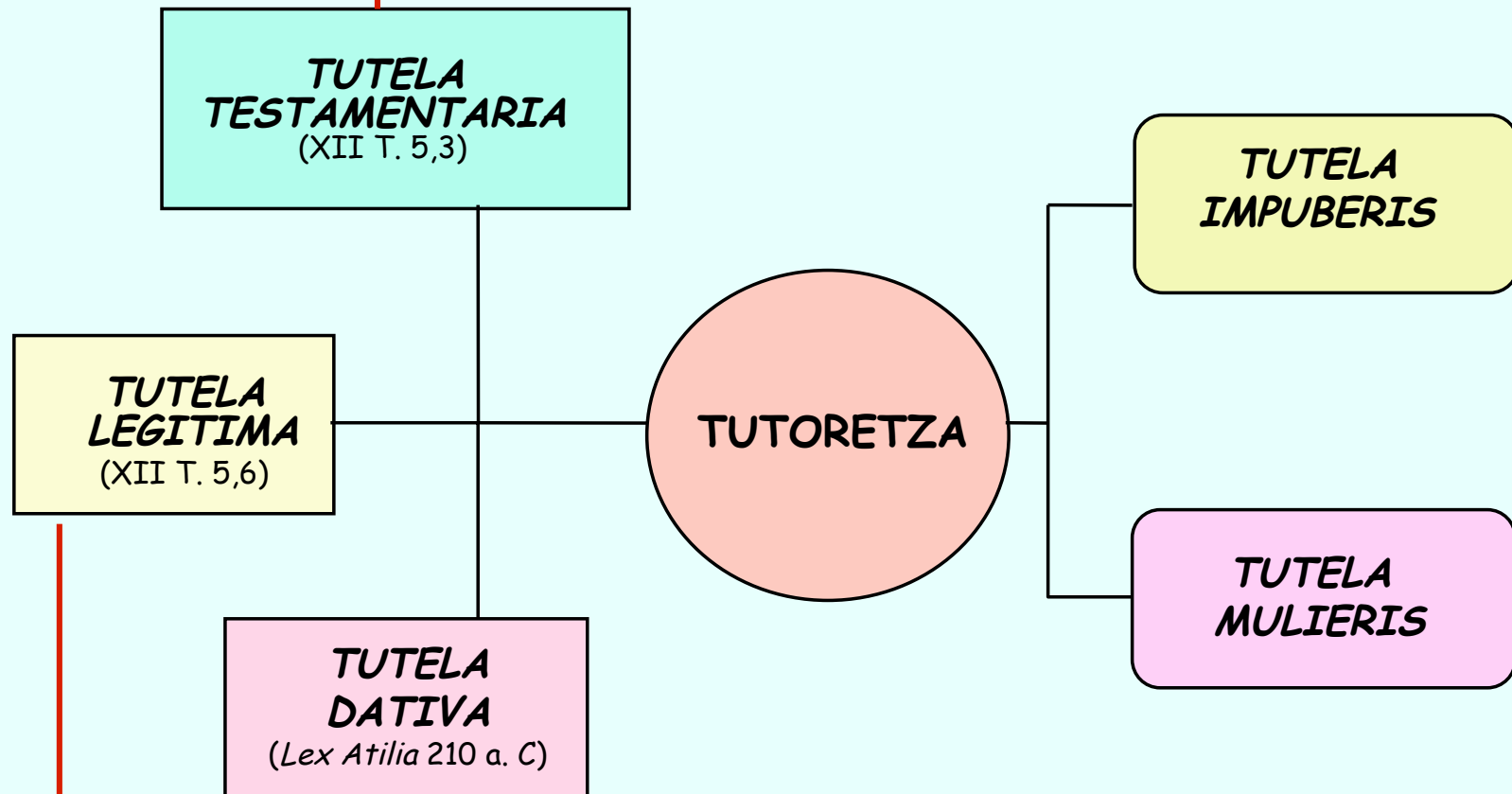
Pekulioa merkantzitan izaten denean aitari dagokio hartzekodunen artean banatzea. Erreklamatzeko akzio hau erabil daiteke.

TUTORETZAREN KONTZEPTUA

- Jatorrizko erromatarraren tutoretza *fides*-ean oinarriturik zegoen.
- Hasieran tutoretzak funtzio egoista eta, era berean altruista, bat zuen. Tutorearen ondare gaineko kudeaketak, lehenik, tutorea bera ongarritzen zuen eta, bigarrenik, pupiloa.
- Denbora aurrera joan hala funtzio altruista funtzio egoistaren gainean jarriko da. Horren arabera pupiloaren ondasun higiezinentzako enajenatze debekazioa eman zen.
- *Fides*-ean oinarriturik zegoenez garai zaharrenetan zentsoreari zegokion faltak, hutsuneak eta abusuak zigortzea. Geroago zuzenbidezko arau eta akzio batzuk sortuko dira.

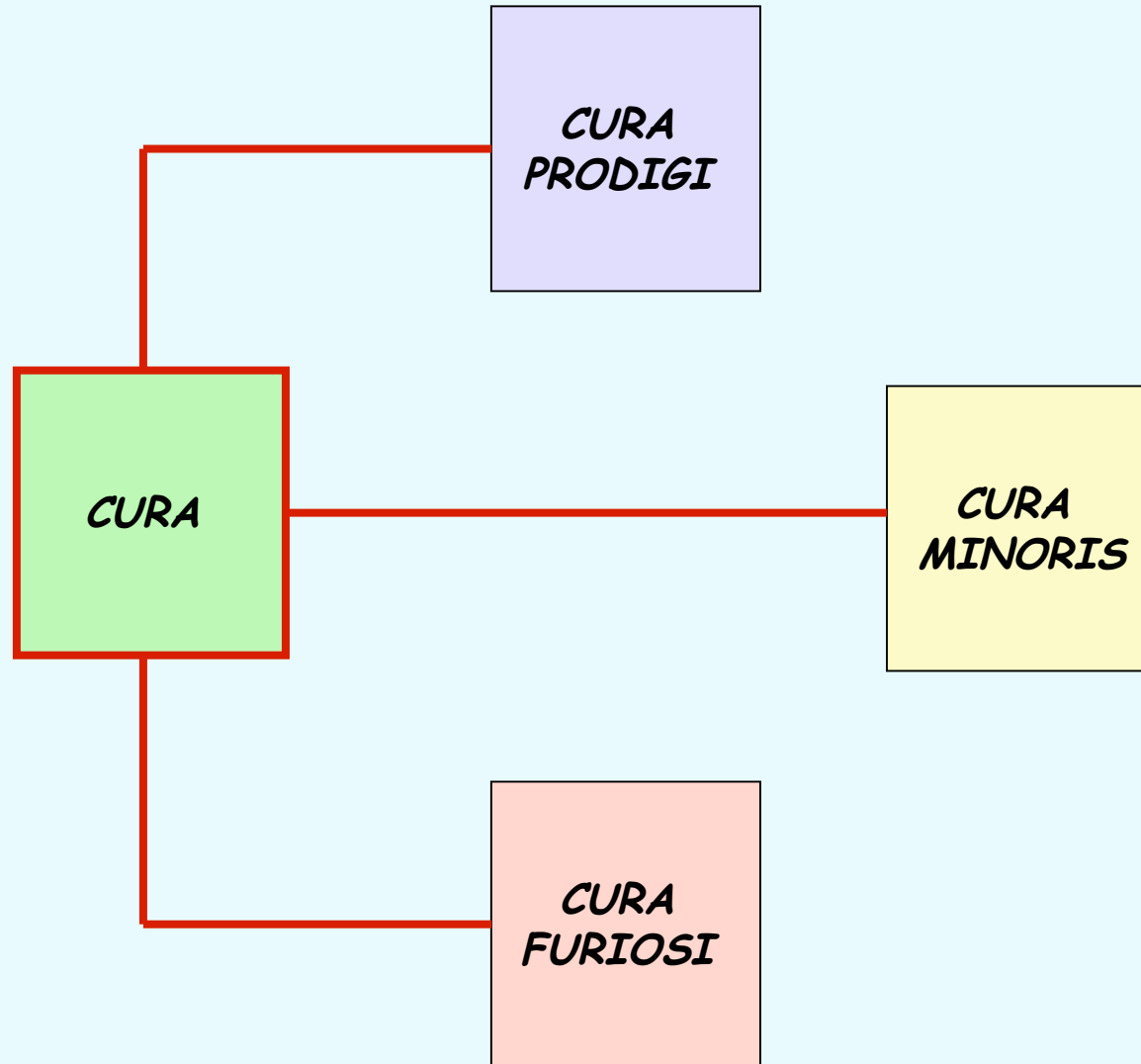
TUTORETZA MOTAK

V, 3. VTI LEGASSIT SVPER PECVNIA TVTELAVE SVAE REI,
ITA IVS ESTO (Bere ondasun eta gauz propioen zaintzapenari
buruz legatutakoa, legea izan bedi).

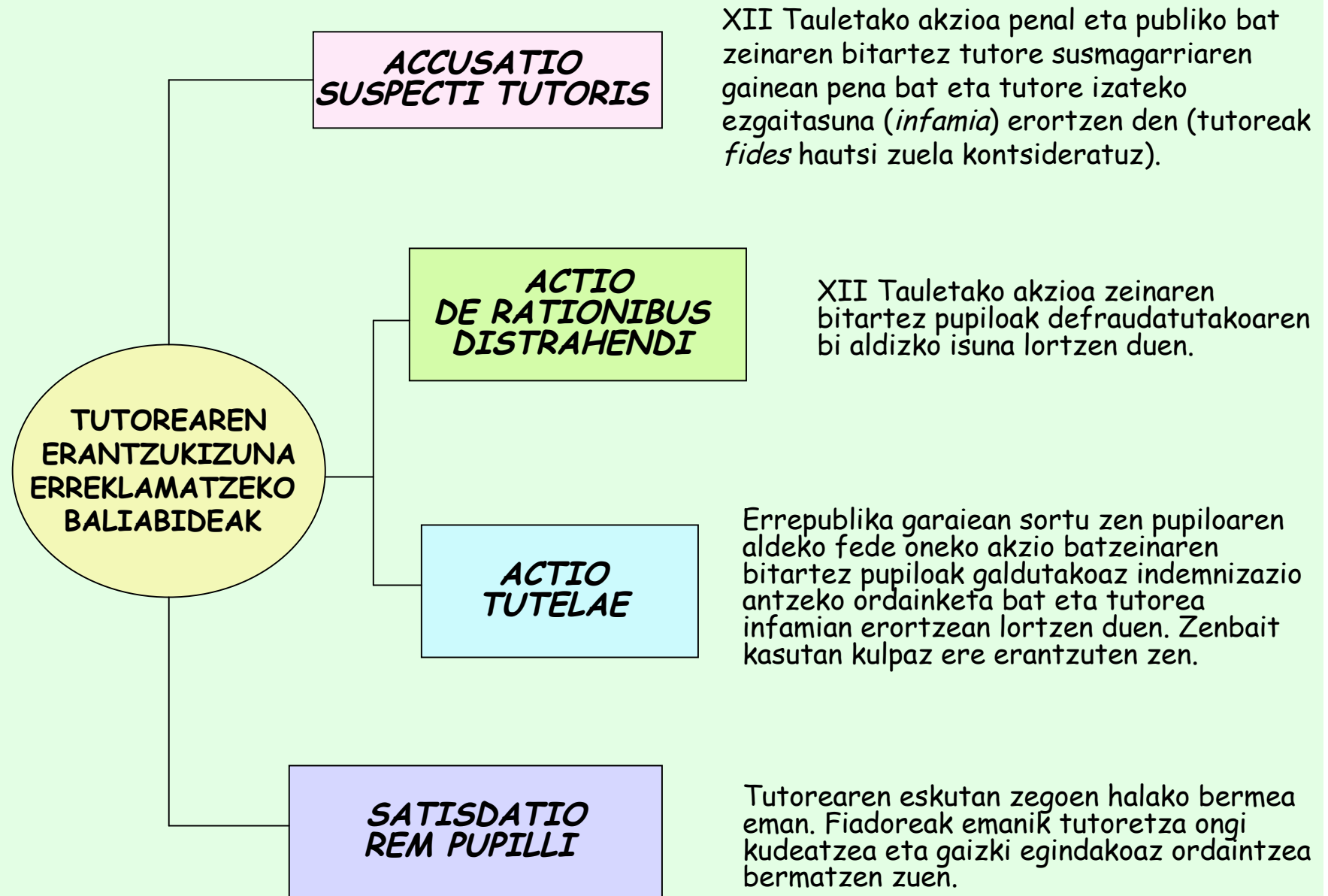

6. Gaius 1, 155: Quibus testamento ... tutor datus non sit, iis ex lege XII [tabularum]
agnati sunt tutores (XII T. Legearen eragitez, agnatuak testamentuan tutorerik eman
ez zaionen tutoreak dira).

CURA MOTAK

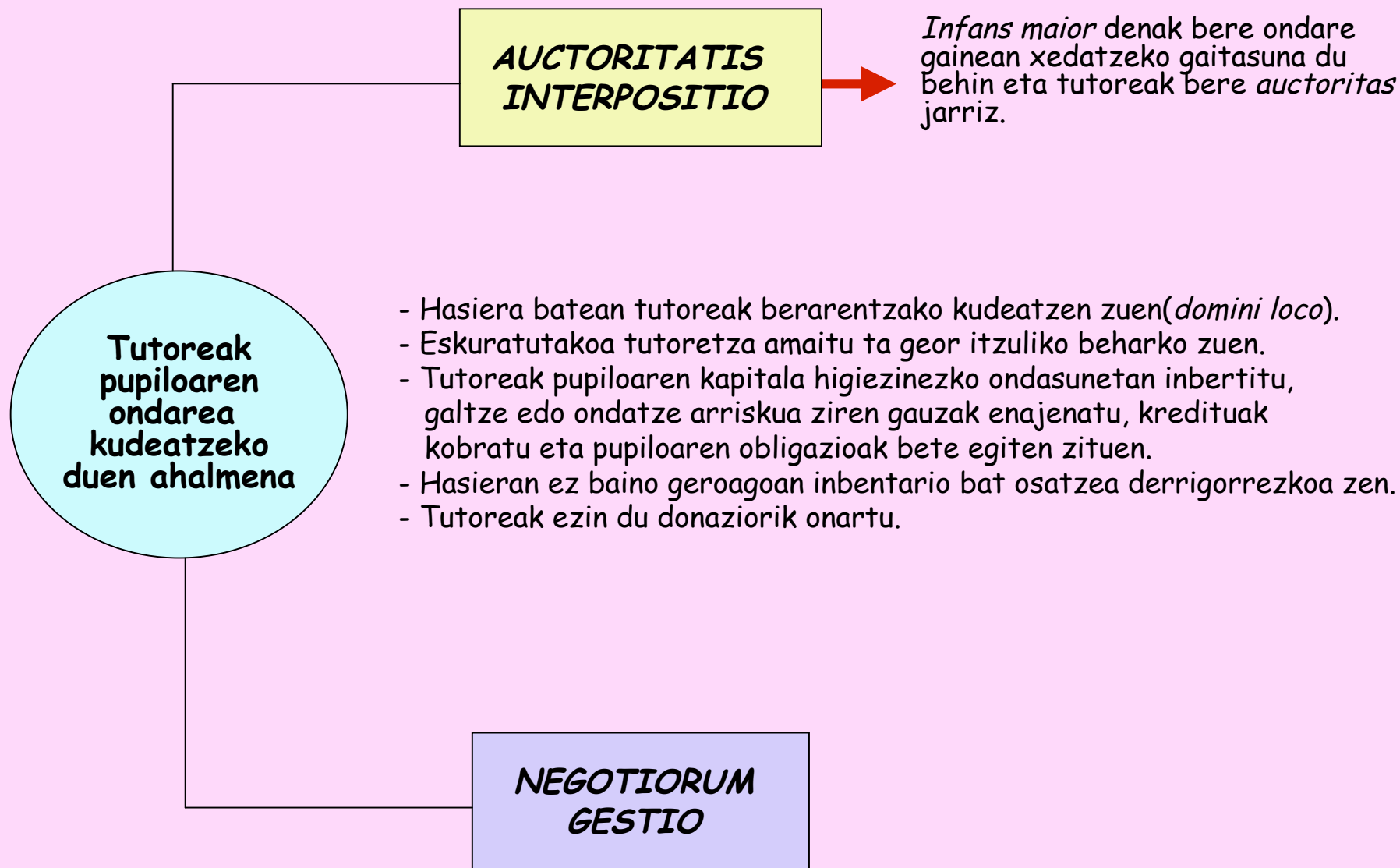

TUTELLA IMPUBERIS TUTOREAREN ERANTZUKIZUNA

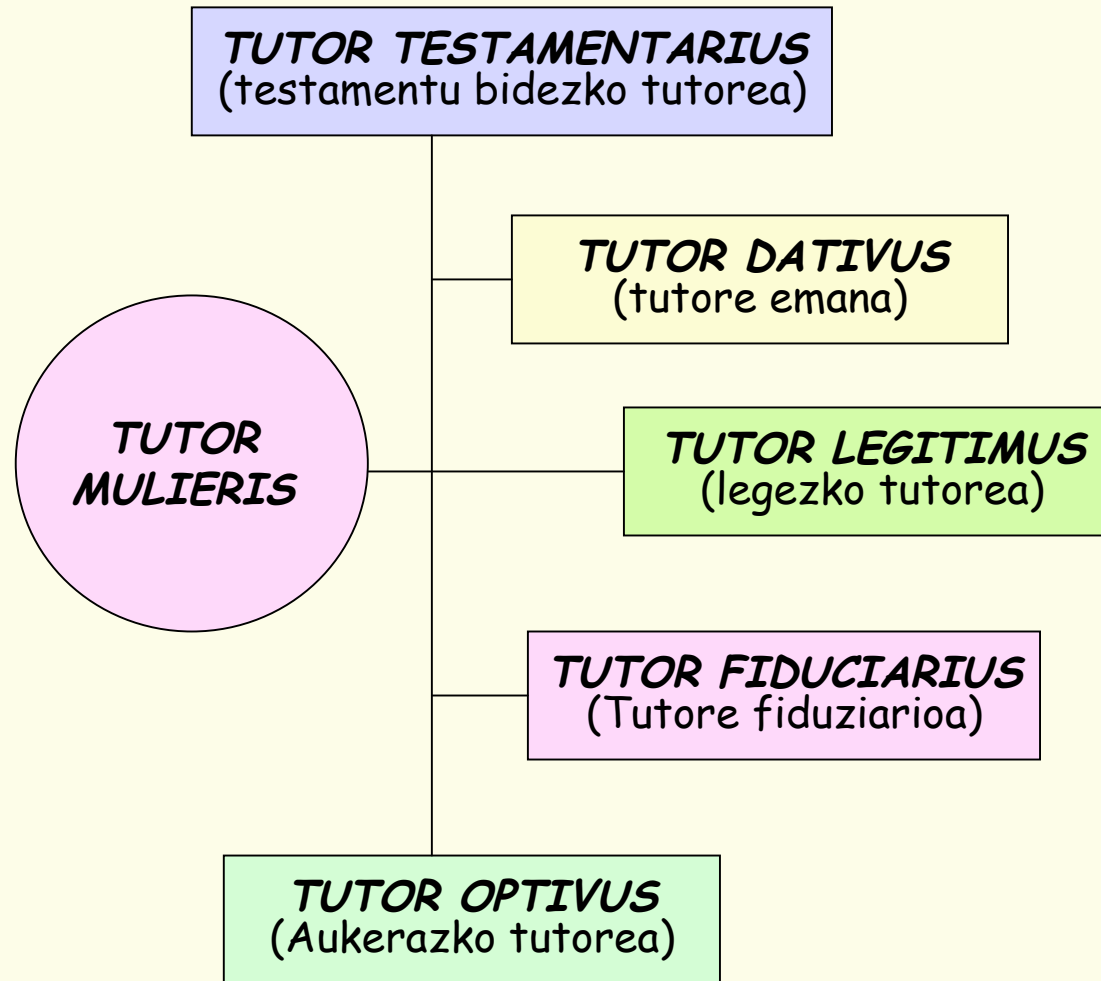

TUTOREAREN KUDEAKETA ETA HARI ATSEKITURIK DAUDEN ZENBAIT FAKTORE

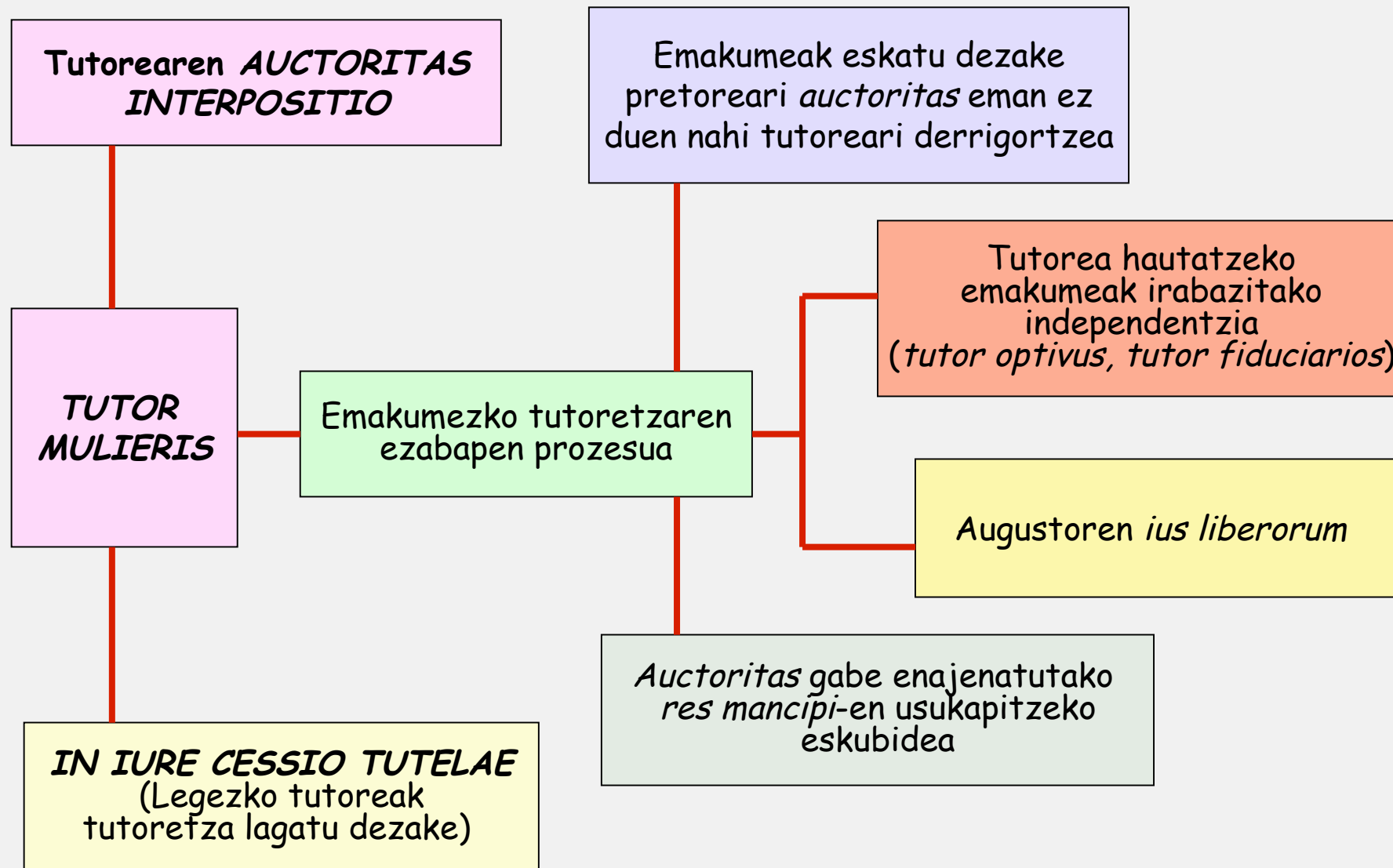

TUTELLA MULIERIS

XII T. V,1. Gayo, 1,144-145: Arbasoek... nahi izan zuten emakumezkoak, helduak izan arren, espirituz arinak zirela eta, tutoretzarenpean izatea ... Vesta Jainkotsaren birginak salbu... hauek libreak izan litezen nahi izan zuten.

TUTELLA MULIERIS

CURA FURIOSI